

в пользу радикального конструирования национальной идентичности. Подобная модель консолидации опасна тем, что, с одной стороны, она дезинтегрирует социально-, этнически и регионально неоднородное украинское общество, а с другой стороны, наносит серьезный удар по внешнеполитическому имиджу Украины как субъекта евроинтеграции.

Ключевые слова: «декоммунизация», легитимация, идентичность, национализм, конструкт, политика памяти, историчне минуле, Украинский институт национальной памяти.

Tsyba V., PhD in philosophical sciences, associate professor of the Department of political science and law, Nezlin state University of M. Gogol, co-editor of the international journal «the Ideology and politics» (Nizhyn, Ukraine), E-mail: stemeon@gmail.com

«Decommunization» and the Legitimization of the Ruling Elite in Ukraine.

Abstract. *The article deals with both ideological context as well as selective mode of the «Decommunization» Laws, and their direct relation to the ethnocentric politics of memory. The author argues that «Decommunization» is an effort of the new Ukraine's political elite to be legitimized, but under enduring economic crisis and war conflict in East Ukraine the chosen option proves to be a way for a radical construction of the national identity. This kind of consolidation, from the one hand, threatens to disintegration of socially, ethnically and regionally heterogeneous Ukrainian society and, from the other hand, it might sharply strike on the image of the country which is considered to become a subject for European integration.*

Keywords: «Decommunization», legitimization, identity, nationalism, construct, politics of memory, historical past, Ukrainian Institute of National Remembrance.

УДК 323:321

Третяк О. А.,

доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології
Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара
(Дніпро, Україна), E-mail: visnukdnu@i.ua

ПОЛІТИЧНА ІСТИНА Й ПОЛІТИЧНЕ БУТТЯ: ОСОБЛИВОСТІ ОНТОЛОГІЧНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

Анотація. *Вивчаються особливості тлумачення політичної істини й атрибутивних складників політичного буття, які визначаються дискурсивними чинниками сучасної політичної теорії. Оцінено значення контексту інтерпретаційних стратегій розуміння значення демократичних перетворень для встановлення політичної істини. Характеризується роль суб'єктивної онтологічної природи політичної істини як чинника демонстрації авторського суб'єктивізму у практиці наукового пізнання політики. З'ясовується вплив ідеалу комунікативної організації наукової діяльності в сучасний період на трансляцію політичної істини до соціальних і культурних контекстів.*

Ключові слова: політична істина, політична епістемологія, політична суб'єктивність, демократія, політичний дискурс.

Постановка проблеми

Розглядаючи проблемні питання взаємозв'язку політичної онтології та політичної епістемології слід зауважити, що специфіка політичного буття, яке особливого специфічного контексту загального буття людини не є повністю чітко визначеною. Основним чинником формування змісту постсучасної політичної істини є остаточна відмова від тлумачення та утвердження її об'єктивності. Це, однак, не означає, що в умовах риторичної політичної комунікації мовники не будуть апелювати до об'єктивності істини як безсторонності та обґрунтування зв'язку з фактичним світом.

Природа наукової методологічної істини пов'язується з можливістю досягнення згоди між науковими спільнотами, а також набуттям якісно нових наукових результатів, пов'язаних скоріше з еволюцією, ніж революцією у наукових дослідженнях. У практичному плані постмодерністська природа політичної

істини вимагає формування певного тематичного порядку денного й визнання всіма учасниками політичних процесів актуальності тих, чи інших висловлювань (в залежності від типу дискурсу, в якому відбувається обговорення).

Аналіз публікацій

Питання істини у політологічних й інших суспільних науках розглядала низка вітчизняних науковців. Зокрема, В. Ткаченко приділяє увагу історичній істині в просторі і часі [10], В. Тарасенко та І. Майструк вивчають проблеми і можливості соціологічної епістемології [9], В. Радчук та А. Сімак розглядають концептуальні засади синергетичної та нелінійної динаміки в рамках епістемології сімейної системи [8]. Однак, онтологічний вимір політичної істини потребує подальшої розробки у контексті актуального розуміння сучасного й постсучасного політичного буття.

Основний зміст статті

Традиційне бачення політики як сфери змагання за політичну владу поступово втрачає домінуюче становище і набуває поширення погляд на політику, як комунікаційний та навіть, комунікативний процес. В зв'язку з цим, набуває актуальності комунікативна політична істина, яка відрізняється від істини риторичного монологічного навіювання. А. Богачов зауважує, що науковий досвід теж претендує на досягнення цієї мети, навіть претендує на винятковий стосунок до істини; хоч філософія й щоразу збентежувала науковців питанням про взаємозв'язок одиничного досвіду суб'єкта і загальної наукової теорії, який не вдається цілком прояснити в пошуках об'єктивної істини» [2, с. 120].

Зовнішньо-споглядальний характер науковості й політичної експертної діяльності в сучасних умовах поступаються місцем маніпулятивній комунікативній компетентності. Тому у змісті поняття сучасної політичної істини набувають значення не лише зовнішні характеристики політичних явищ, але й можливість сприйняття цієї істини експертним загалом і широкою громадськістю. Отже, політична істина набуває внутрішньо мінливого та динамічного характеру, який узгоджує різноманітні точки зору. «Поновлення питання про буття в герменевтичній філософії починається зі збагнення, що не можна із речі, – якщо ми намагаємося зрозуміти її сенс, – усунути її застосування, аплікацію, у певному культурному горизонті й у певній комунікативній ситуації, бо це буттєві сфери інтерсуб'єктивності та суб'єктивності. Не можна в герменевтичному досвіді сенсу уникнути онтологічного кола інтерпретації, тобто співданості, кореляції в інтерпретованому предметі різних онтологічних вимірів, а саме: об'єктивного світу і суб'єкта інтерпретації з його культурою, історією та мовою (інтерсуб'єктивність)», стверджує А. Богачов [2, с. 126].

Осягнення внутрішнього змісту явищ політичної дійсності, тепер у неklasичному розумінні отримує перспективи не лише виявлення нового знання про політичну дійсність, але й узгодження змісту цього знання з усіма зацікавленими учасниками комунікативного процесу, який акцентує увагу на взаємності і діалоговості спілкування. Взаємне узгодження змістів комунікативних повідомлень, які мають претензію на істинність і є основою нового змісту наукової політичної істини. «Таким чином, можна прийти до висновку, що для рішення суду, що включає в себе суд присяжних, вирішальну роль відіграє саме принцип змагальності сторін, оскільки, по-перше, ораторські здібності і переконливість сторін в суді аж ніяк не забезпечують істинність висунутих ними тверджень; по-друге, окрім виступів сторін, у присяжних немає практично жодних фактичних доказів, що допомогли б їм сформулювати позбавлене емоційного навантаження рішення у справі, всі докази, відповіді на питання та інше для них доступні в першу чергу в усній формі; по-третє, якщо присяжні вирішують на основі наявної у них інформації, що підсудний не винен, справа автоматично закривається», зауважує А. Алексеева [1, с. 259].

Принцип конвенційності для політологічної наукової істини є новим принципом,

який узгоджується з напрямками розвитку сучасної логіки й методології науки. Ідеал комунікативної організації наукової діяльності в сучасний період транслюється в інші сфери життєдіяльності суспільства, опановує новими соціальними, культурними контекстами. Політична діяльність також набуває характеру експертної й технологічної специфіки. Це відбувається, серед іншого, через поширення змісту поняття сучасної наукової комунікативної істини. Як стверджує правознавець А. Алексєєва «можна припустити, що беручи курс на демократизацію політичного режиму в Україні і фактичного, а не декларативного залучення народу до реалізації влади, необхідно конституційно закріпити досягнення справедливості як мету судочинства, а в кримінально-процесуальному законодавстві – норму, яка б визначала метою кримінально-процесуального доказування досягнення об'єктивної істини» [1, с. 261]. Міждисциплінарність наукової істини в сучасний період означає взаємозбагачення та використання методик та підходів з різних дослідних сфер для вирішення фахових завдань.

Для сучасної політичної науки цей підхід є надзвичайно властивим і характерним. Однак, розподіл між академічним знанням і прикладними методиками управління політичного процесу призводить до втаємничення найбільш продуктивних та ефективних методик політичного управління. Завдяки цьому зв'язок між експертно-прикладним політичним знанням і науковим ще потребує встановлення певного рівня комунікацій і комунікативності. Проте в умовах демократичного відкритого суспільства бар'єри між прикладним та академічним знанням поступово стають умовними через розвиток інформаційно-комунікаційних систем. Як стверджує М. Галів, «нарративісти, звісно ж, відкидають класичну (кореспонденційну) теорію істини, відповідно до якої істинним вважається той опис подій, який відповідає (кореспондується) реальності. Оскільки історик, на їхню думку, у своєму нарративі нездатний (навіть при використанні тисяч джерел і тисяч історичних фактів) відтворити, реконструювати історичну дійсність, а лише конструювати її, то й класична концепція істини не спрацьовує в історичній науці» [4, с. 77].

Зміст поняття «сучасна політична істина» також пов'язується дослідниками з розвитком суспільствознавчих дисциплін і рівнем суспільної свідомості. Нормативність нарративної правової істини у перехідних суспільствах ставиться під сумнів через недостатність важелів правового регулювання відносин у суспільстві. В зв'язку з цим, не всі дії в межах політичної сфери вкладаються у спільні нормативно-правові стандарти, які мають однозначне нарративне обґрунтування. Отже, тлумачення істини може бути надзвичайно різноманітним. Викривлення правової свідомості призводять до викривлень у оцінці правильності політичної поведінки. У статті М. Галіва зауважується, що реальність і минула, і сучасна настільки багатоаспектна, мультирівнева, розмаїта, структурно еквілібрична, що жоден дослідник не зможе її охопити у жодному метанаративі. Він вихоплює з минулого велетенську сукупність окремих фактів, групує їх в єдиному нарративному конструкті, подаючи лише часточку проінтерпретованої ним «реальності». Однак цю працю (за умови належного дотримання дослідницьких практик) аж ніяк не можна назвати антиреалістичним конструктивізмом [4, с. 77]. Таким чином, комплексне розуміння сучасної політичної істини вимагає аналізу провідних науково-методологічних та філософських контекстів слововживання поняття «істина».

Крім того, природа сучасної політичної істини розкривається через природу сучасного політичного процесу. Слід констатувати багатозначність поняття «політична істина», не лише з точки зору сучасних філософських визначень істини, але й з точки зору дискусії, яка і досі триває. Це веде до констатації мінливого характеру змісту політичної істини, що дозволяє говорити лише про наявний практичний стан істинності політичного знання. Врешті воно набуває статусу істинного лише в рамках існуючих конвенцій наукової спільноти. На

відміну від загальнонаукових принципів істинності знання, істинно-політичне знання набуває затвердження і всезагального ухвалення на основі поєднання практико-прикладних і теоретико-академічних положень.

Зміст сучасної політичної істини розкривається також у співвідношенні з мінливим та динамічним розвитком наукового знання і наукової діяльності та інфраструктури. Він отримує актуальне значення у співвідношенні з постмодерністським світоглядом і поглядом на науку, який відходить від прогресистського бачення розвитку і нарощування наукового знання, даючи перевагу актуалізованому знанню в рамках конкретних проектів та галузей розвитку. Тому сучасна політична істина містить в собі компонент успішності й узгодженості поряд з іншими галузевими поглядами на істину. Це виключає її монізм та однозначну об'єктивність у тлумаченні класичної теорії пізнання. У статті М. Галіва в рамках аналізу критеріїв істинності і науковості постмодерністського знання зазначається, що «спираючись на позицію конструктивного реалізму, нарративний підхід, з одного боку, позбувається своїх слабких сторін у вигляді скептицизму, агностицизму, крайньої релятивності, десцієнтизації історії, з іншого – знаходить певну опору в можливостях досягнення «контакту» з історичною реальністю, збереженні і розвитку логікометодологічних практик дослідницької роботи, а отже й збереженні за історією (та історією педагогіки) статусу науки» [4, с. 78]. Сучасні погляди на процеси здобуття імовірного наукового знання визначають питання визнання наукової істини як певного другорядного або такого, що не має самостійної істотної ролі.

Розбіжності між тлумаченням істинності як результату наукових досліджень природничо-наукового й гуманітарного характеру формують своєрідні підходи до визначення політичної істини як такої, що висловлюється представниками експертних спільнот. Тому пропозиційний зміст істини, тобто його суб'єктивна авторська складова обумовлена потребами того, хто висловлюється. Цей критерій є більш важливим, ніж її об'єктивний зв'язок з політичною реальністю. У цілому це відповідає змісту постмодерністського політичного світу як світу хаотичних дискурсивних висловлювань та довільної інтерпретації сенсу політичних подій і розвитку. У цьому зв'язку політичну епістемологію в її еволюційному вимірі, або політико-еволюційну епістемологію слід тлумачити як синонім поняття «еволюційна політико-інформаційна теорія», предметом аналізу якої є розуміння закономірностей виникнення та розвитку когнітивних здібностей політичного актора. «При цьому пізнання політичної реальності розглядається по аналогії з процедурами адаптування, що дозволяє політичному актору не тільки отримувати необхідну інформацію про політичну реальність, але й формувати засіб поведінки, адекватний умовам політичної дійсності», вказує О. Токовенко [11, с. 71].

Основним чинником формування актуального змісту постсучасної політичної істини є остаточна відмова від тлумачення та утвердження її об'єктивності. Це, однак, не означає, що в умовах риторичної політичної комунікації мовники не будуть апелювати до об'єктивності істини, як безсторонності та зв'язку з фактичним світом. Природа сучасної наукової та практичної політичної істини змінюється відповідно до авторської природи політичної істини. Її орієнтованість відповідно до конкретного контексту і засобів виразу, роблять її у теоретичному плані залежною від узгодження з наявними домінуючими науковими школами і традиціями.

У цьому випадку природа наукової методологічної істини пов'язується з можливістю досягнення згоди між науковими спільнотами, а також набуття якісно нових революційних наукових результатів, пов'язаних скоріше з еволюцією, ніж революцією у наукових дослідженнях. В практичному плані постмодерністська природа політичної істини вимагає формування певного тематичного порядку денного й визнання всіма учасниками політичних процесів актуальності тих,

чи інших висловлювань (в залежності від типу дискурсу, в якому відбувається обговорення). На думку Т. Власової, «на рівні узагальнень феміністська епістемологія нагадує спроби багатьох пригноблених груп поновити цінність свого досвіду, вона нагадує, наприклад, спроби письменників та істориків третього світу відобразити багатство і складність тих економічних і соціальних структур, котрі існували до колонізації. Феміністська епістемологія таким самим чином, як і в випадку з літературою, що описує красу сільського побуту в ностальгічних тонах або чистоту пролетарських відносин в «розвиненому соціалізмі», не повинна впадати в романтичний дискурс і таким чином вводити в оману своїх дослідників. Історія з очевидністю показує, що існує дійсна небезпека феміністського теоретизування та епістемологічних підходів в неконтекстуальному і непрагматичному дискурсі. Колапс так званого «реально існуючого соціалізму» дав вагомий (можливо, остаточний) доказ того, що маскулітний раціоналізм модерну зазнав поразки, до того ж, зазнала поразки андроцентрична спрямованість раціоналізму трансформувати світ за своїм образом і подобою» [3, с. 134]. Наявність стрімкого розвитку інформаційних технологій висуває нові виклики до вимог достовірності і новизни наукової інформації.

Пошук новизни у політичному процесі може бути замінений оригінальністю та неординарністю висловлювань, що часто видно у рекламних політичних кампаніях. Іноді символізація політичного процесу може стати ключовим аспектом інтерпретації істини. Тому, напрямком подальшого розвитку політичної істини є включення інтелекту до процесу набуття нових знань про політичний світ, зокрема, і про форми політичної участі.

«Правила «новореалістичних ігор» змінюються під впливом комп'ютерної техніки як процес творення (в тому числі питання авторства), так і спосіб поширення знань підлягають суттєвим змінам. Прикметним прикладом цієї схеми є феномен Вікіпедії, де автором може бути хто завгодно, а рівень верифікованості наданої інформації наперед не високий, але, тим не менш, для молодшого покоління студентів питання про правомірність використання подібного відкритого джерела не є серйозним. У дискусіях з приводу змін у навчанні що вже відбулись, давно піднімалося питання про ефективність такої форми як реферативна робота ... Колеги з молодшого покоління стверджують, що реферат як форма навчання вже віджив своє, в силу доступності і відкритості інформаційних потоків», вважає О. Муха [7, с. 61]. Поширення нових постмодерністських поглядів на наукову істину та відсунення безсумнівних орієнтирів науковості на другий план, висуває перед політичною істиною низку завдань, серед яких ключовими є формування в політичній науці самостійного дискурсивного середовища щодо істинності політологічних наукових положень, а також експертизи щодо результатів наукових досліджень на різних етапах і рівнях наукової діяльності.

В умовах, коли виробничий науковий принцип і критерій істинності ставиться під сумнів, політологічне знання має знайти збалансовану відповідь на питання валідності політичної та політологічної істини. Формування нового ідеалу науковості на протигагу старому (фундаменталізм, чиста істина, аналітизм, науковий редукціонізм) відбувається від протилежного, передбачаючи антифундаменталізацію, (особливо в психологічному плані), плюралізацію замість чистої істини, екстерналізацію та врахування соціокультурних факторів, а також психологічно-автономічність. «Сама програма демаркації науки як квазі-науки в постмодерністському тлумаченні набуває форми абсурдного питання, астрологія, уфологія, алхімія, які традиційно належать до квазінаук, а також мічурінська біологія, як продукт ідеології, за суворістю експериментального обґрунтування і особливо інтерпретативної практики мало відрізняються від нормативного аналізу, психоаналізу, культурологічного аналізу» [7, с. 62–63].

Зв'язок сучасних політологічних досліджень з тенденціями організації

сучасного наукового знання також простежується на рівні перегляду конкретних філософських компонентів знання, на яких будується значна частина політологічної наукової традиції. «Вихідною позицією постмодерністської ідеології є так зване пост метафізичне мислення, яке рішучо й чітко відмовляється від самої можливості побудови єдиної концептуальної схеми світу. Оскільки стабільність і цілісність системи, як необхідності системи наукового пізнання взагалі відкидаються» [7, с. 63].

Зміст постмодерністської концепції політичної істини полягає в тому, що теоретичні положення можуть бути істотно поставлені під сумнів соціологічним та соціокультурним контекстом, з якого походять ті, чи інші концепти положення і доктрини. Як вказує Ж. Ліотар, будь яка загально визнана думка, або концепція має розглядатися як небезпека. Приймаючи їх на віру, людина, тим самим, дає згоду на поглинення своєї свідомості черговою системою метарозповідей – буржуазною системою цінностей. Сучасна постмодерністська наука стає пошуком нестабільності [6].

Попри все вказане, постмодерністська природа істинності наукового знання не є остаточною. У ній відбувається боротьба двох тенденцій: тенденції до об'єктивізації знання та тенденції до його плюралізації та багатозначності. Основним і головним наслідком політичного постмодернізму для політичної істини, істинності й параметрів науковості політичного знання, є прагнення до врахування якомога більшої кількості точок зору для комплексного і всебічного відображення політичного світу. Тому технологічний зміст досягнення політичної істини є відмінним від того, який базується на класичних підходах до політичного пізнання. «Отже, в дискурсі постмодернізму, присутні дві головні тенденції, що мають на увазі істину, дві головні стратегії, наближення до неї, перша – воля до істини, лінійний рух за напрямом до істини, векторна спрямованість, необхідна порядку дискурсу, що передбачає «вписуваність» у конкретні історичні моделі. Друга, піклування про істинність, істина не є метою, вона є принципово процесуальна і в цьому мінливому процесі самодостатня ... Доцільно використовувати вираз ця істина, і тиск, який відчувається у семантичному навантаженні виразу не є випадковим, оскільки воля до істини, дійсно справляє певний тиск на дискурс, володіючи здатністю відсікати інші, можливі версії істини» [7, с. 64].

Таким чином, зміст та специфіка сучасної політичної істини детермінується розвитком постмодерної схеми політичного знання. Вона перетворюється як у відповідності з теоретичними настановами постмодерного, які виключають лінійність та монооб'єктність політичного знання, а також відповідно до специфіки розвитку самого постмодерністського світу, який і виключає лінійний політичний прогресизм та відповідність чітко визначеним ідеологічним критеріям істинності. Тому політична істина XXI століття виступає складним конгломератом висловлювань та регулятивними тенденціями до поєднання протилежних точок зору і дослідних контекстів.

Висновки

Онтологічна природа сучасної політичної істини розкривається через онтологічну природу сучасного політичного процесу та політичне нормозастосування. Слід констатувати багатозначність поняття «політична істина» не лише з точки зору сучасних філософських визначень істини, але й з точки зору реальної наукової дискусії, яка і досі триває. Це веде до констатації мінливого характеру змісту політичної істини, що дозволяє говорити лише про наявний практичний стан істинності політичного знання. Врешті воно набуває статусу істинного лише в рамках існуючих конвенцій. На відміну від загальнонаукових принципів істинності знання, істинне політичне знання набуває затвердження й всезагального ухвалення на основі поєднання практико-прикладних й академічних положень. Перспективою подальшого дослідження теми, порушеної в даній статті, є

розкриття прагматичних засад політичної істини у демократичному політичному процесі.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Алексеева А. О. Змагальність та об'єктивна істина в контексті участі народу в судочинстві // Вісник Академії адвокатури України, 2015, Т. 12, № 2, С. 257–263. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2015_12_2_34
2. Богачов А. Герменевтична істина й давньогрецький логос // Філософія освіти, 2013, № 1, С. 119–127. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhilEdu_2013_1_9 (Дата звернення 23.04.2017)
3. Власова Т. Феміністська епістемологія і «філософія дуальності» // Українознавчий альманах, 2013, Вип. 11, С. 132–134. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukralm_2013_11_40 (Дата звернення 23.04.2017)
4. Галів М. Епістемологія наративного підходу в історико-педагогічній науці // Молодь і ринок, 2014, № 2, С. 74–80. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2014_2_15 (Дата звернення 23.04.2017)
5. Гусак П. Що таке істина? ТІ ΕΣΤΙΝ ΑΛΗΘΕΙΑ; Філософсько-герменевтичне дослідження на основі Євангелії від Йоана // Людинознавчі студії. Серія : Філософія, 2015, Вип. 32, С. 4–23. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lstudf_2015_32_3 (Дата звернення 23.04.2017)
6. Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна, – URL: http://lib.ru/CULTURE/LIOTAR/liotar.txt_with-big-pictures.html (Дата звернення 23.04.2017)
7. Муха О. Я. Критерии истинности и научности постмодернистского знания // Вестник ПСТГУ. Серія 1: Богословие. Философия, Выпуск № 39 (1), 2012, с. 58–66.
8. Радчук В. М., Сімак А. А. Епістемологія сімейної системи в рамках концептуальних засад синергетичної та нелінійної динаміки // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Серія : Психологія і педагогіка, 2012, Вип. 19, С. 186–188. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoapp_2012_19_41 (Дата звернення 23.04.2017)
9. Тарасенко В., Майструк І. Соціологічна епістемологія: проблеми і можливості // Соціологія: теорія, методи, маркетинг, 2011, № 4, С. 162–176. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/stmm_2011_4_9 (Дата звернення 23.04.2017)
10. Ткаченко В. М. Історична істина в просторі і часі // Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету, 2011, Вип. 30, С. 132–148. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvidgu_2011_30_18 (Дата звернення 23.04.2017)
11. Токовенко О. С. Політична епістемологія: трансцендентальний та еволюційний виміри // Філософія і політологія в контексті сучасної культури, 2013, Вип. 5, С. 69–72.
12. Шталовна Ю. Епістемологія та параметричні властивості концепту «Democratization» в англомовних студіях // Актуальні питання гуманітарних наук, 2015, Вип. 11, С. 147–154. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2015_11_22 (Дата звернення 23.04.2017)

REFERENCES:

1. Aliksieieva A. O. Zmahalnist ta obiektyvna istyna v konteksti uchasti narodu v sudochynstvi [Competitiveness and objective truth in the context of participation in proceedings] // Visnyk Akademii advokatury Ukrainy, 2015, T. 12, № 2, S. 257–263. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vaau_2015_12_2_34 (Accessed 23.04.2017)
2. Bohachov A. Hermenevtychna istyna y davnohretskyi lohos [Hermeneutic truth and the Greek logos] // Filosofiia osvity, 2013, № 1, S. 119–127. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhilEdu_2013_1_9 (Accessed 23.04.2017)
3. Vlasova T. Feministska epistemolohiia i «filosofiia dualnosti» [Feminist epistemology and «philosophy of duality»] // Ukrainoznavchyi almanakh, 2013, Vyp. 11, S. 132–134. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukralm_2013_11_40 (Accessed 23.04.2017)
4. Haliv M. Epistemolohiia naratyvnoho pidkhodu v istoryko-pedahohichnii nautsi [Epistemology of the narrative approach in the historical-pedagogical science] // Molod i rynek, 2014, № 2, S. 74–80. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2014_2_15 (Accessed 23.04.2017)
5. Husak P. Shcho take istyna? TI ΕΣΤΙΝ ΑΛΗΘΕΙΑ; Filososfsko-hermenevtychne doslidzhennia na osnovi Yevanhelii vid Yoana [What is the truth? TI ΕΣΤΙΝ ΑΛΗΘΕΙΑ; Philosophical-hermeneutica studies based on the gospel of John] // Liudynoznavchii studii. Seriia : Filosofiia, 2015, Vyp. 32, S. 4–23. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lstudf_2015_32_3

(Accessed 23.04.2017)

6. Lyotar Zh.-F. Sostoiyane postmoderna [The postmodern Condition], – URL: http://lib.ru/CULTURE/LIOTAR/liotar.txt_with-big-pictures.html (Accessed 23.04.2017)
7. Mukha O. Ya. Kriterii istinnosti i nauchnosti postmodernistskogo znaniya [Criteria of truth and postmodern scientific knowledge] // Vestnik PSTGU. Seriya 1: Bogoslovie. Filosofiya, Vypusk № 39 (1), 2012, c. 58–66.
8. Radchuk V. M., Simak A. A. Epistemologhiia simeinoi systemy v ramkakh kontseptualnykh zasad synerhetychnoi ta neliniinoi dynamiky [Epistemology of family systems in the framework of synergetic and nonlinear dynamics] // Naukovi zapysky [Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»]. Seriya : Psykholohiia i pedahohika, 2012, Vyp. 19, S. 186–188. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoapp_2012_19_41 (Accessed 23.04.2017)
9. Tarasenko V., Mastruk I. Sotsiolohichna epistemologhiia: problemy i mozhlyvosti [Sociological epistemology: problems and possibilities] // Sotsiolohiia: teoriia, metody, marketynh, 2011, № 4, S. 162–176. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/stmm_2011_4_9 (Accessed 23.04.2017)
10. Tkachenko V. M. Istorychna istyna v prostori i chasi [Historical truth in space and time] // Naukovi visnyk Izmail'skoho derzhavnogo humanitarnoho universytetu, 2011, Vyp. 30, S. 132–148. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvidgu_2011_30_18 (Accessed 23.04.2017)
11. Tokovenko O. S. Politychna epistemologhiia: transtsendentalnyi ta evoliutsiinyi vymiry [Political epistemology: transcendental and evolutionary dimensions] // Filosofii i politolohiia v konteksti suchasnoi kultury, 2013, Vyp. 5, S. 69–72.
12. Shtaltovna Yu. Epistemologhiia ta parametrychni vlastyvoli kontseptu «Democratization» v anhlovnykh studiiakh [Epistemology and parametric properties of the concept of «Democratization» in the English-speaking research] // Aktualni pytannia humanitarnykh nauk, 2015, Vyp. 11, S. 147–154. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2015_11_22 (Accessed 23.04.2017)

Третяк А. А., доктор политических наук, профессор, заведующий кафедрой политологии Днепропетровского национального университета имени Олеся Гончара (Днепр, Украина), E-mail: visnukdnu@i.ua

Политическая истина и политическое бытие: особенности онтологической интерпретации.

Аннотация. Изучаются особенности толкования политической истины и атрибутивных частей политического бытия, которые определяются дискурсивными факторами современной политической теории. Оценено значение контекста интерпретационных стратегий понимания значения демократических преобразований для установления политической истины. Характеризуется роль субъективной онтологической природы политической истины как фактора демонстрации авторского субъективизма в практике научного познания политики. Выясняется влияние идеала коммуникативной организации научной деятельности в современный период на трансляцию политической истины в социальных и культурных контекстах.

Ключевые слова: политическая истина, политическая эпистемология, политическая субъективность, демократия, политический дискурс.

Tretyak A., doctor of political Sciences, professor, head of the Department of political science Oles Honchar Dnipropetrovsk national University (Dnipro, Ukraine), E-mail: visnukdnu@i.ua

Political truth and political existence: the features of the ontological interpretation.

Abstract. The research established, that the nature of methodological scientific truth connected with the possibility of consent between the scientific communities, and acquiring a revolutionary scientific results of a new essence, more related to the evolution rather than a revolution in scientific researches. In practical terms, postmodern nature of political truth requires the formation of a certain thematic agenda and recognition by all participants of the political process as the relevance of certain statements (depending on the type of discourse in which the discussion was undertaken.)

After all political knowledge receives the status of true only within existing scientific conventions. In contrast to the general principles of true knowledge, true political knowledge acquires universal approval and adoption of practices based on a combination of applied and theoretical positions.

Keywords: political truth, political epistemology, political subjectivity, democracy, political discourse.

УДК 324:342.8

Гордійчук О.,

кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії
Житомирського Державного Університету ім. І. Франка
(Житомир, Україна), E-mail: farion_o@ukr.net

Любчак Г.

студентка 4 курсу історичного факультету
Житомирського Державного Університету ім. І. Франка
(Житомир, Україна), E-mail: visnukdnu@i.ua

ГОЛОСУВАННЯ ЗА ВІДКРИТИМИ СПИСКАМИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

***Анотація.** У статті проаналізовано діючий в Україні змішаний тип виборчої системи. Обґрунтовано, що саме пропорційна система з відкритими списками – демократичний ефективний шлях організації виборчого процесу, який забезпечує рівність усіх претендентів та реальну залученість громадян у процес обрання цих претендентів.*

***Ключові слова:** вибори, відкриті партійні списки, політичні партії, місцеве самоврядування, політична свідомість, політична культура, громадянське суспільство.*

Уся історія України пронизана трагізмом та боротьбою за власне існування, самовизначення та самобутність. Останні десятиліття ХХ – початку ХХІ ст. не стали винятком: здобувши власну незалежність та шанс стати розвиненою європейською країною, українці були втягнуті в інформаційно-духовну війну з боку «дружнього» сусіда та проросійських представників влади. Справжнім викликом стали проблеми економічного характеру: корупція, тіньова економіка, криза малого та середнього бізнесу, критична поляризація доходів між соціальними групами та ін. Тож замість гідного життя у своїй Батьківщині переважна більшість українців змушена виживати. Слабка більшість підкорилася, але сильна меншість не погодилася з таким економічним та культурним поневоленням. У результаті маємо майдани, певні здобутки демократії, часткове оновлення влади, однак і сотні загиблих та складний військово-політичний конфлікт на Сході України, що загрожує не лише цілісності України, а й безпеці у всьому світі.

Сьогодні важко знайти українця, що цілком задоволений діями влади та ні на що не скаржиться. Так було і 5 років тому, і 10, і більше. Послухавши міркування наших громадян можна підсумувати, що «як керувати країною» знають усі (включно з таксистами та домогосподарками) окрім представників влади. Однак критикувати легко і для цього не потрібні якісь особливі розумові здібності, а виводити країну з кризи життєво необхідно – професійно, послідовно, зважено. Для цього до влади потрібно обрати гідних представників шляхом проведення демократичних виборів. Адже саме вибори є інструментом формування народом органів державної влади та місцевого самоврядування, вагомим показником демократичності суспільства.

У проблемі обрання професійної відповідальної української влади є три основні аспекти:

1) Кандидати. Це – тема гнівних та глузливих нарікань більшості українців, які звикли критикувати «усіх і за все», але одночасно мало хто знаходить в собі силу та відвагу йти до влади, щоб змінювати систему. Зазначимо низький рівень професійності українських політиків у переважній більшості, зацікавленість у захисті власного бізнесу тощо. Сподіваємося, що з розвитком демократії та в